

ALBINA

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepul la Redactiune: **Josefstadt, Langegasse Nr. 43**, unde sunt a se adresá si corespundintiole, ce primesc Redactiunea, administratiunea sau speditiura câte vor fi nefrancoate, nu se vor primi, éra cel anonime nu se vor publica.

Pentru anunturi si alte comunicatiuni de factea privat — se raspunde câte 7 cr. de linie, repetitiile se fac cu pretul scadut. Pretul timbrului câte 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Ese de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, cand o oóla intréga, cand numai diumetate, adéca dupa momentul impregiurarii.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe an intreg	8 fl. a. v.
" diumetate de an	4 " "
" patraiu "	2 " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe an intreg	16 fl. v. a.
" diumetate de an	8 " "
" patraiu "	4 " "

Viena 24 dec. 1866/5 jan. 1867.

Ocupatiunea comuna a diuarielor e desbaterea patentei imp. din 2 jan. care conchiama o sesiune extraordinaria a senatului imperiale. Dámu socóta despre acést'a mai la vale. Aci observámu numai cá foile de astadi ale regimului nu paru multiamite de comentariile celor nedependinti facute ieri si alalta-ieri.

Conflictulu de constitutiune in Austria, o cestiune interna cum e, naintéza mai putienu de catu ceea a confederatiunai nordice nemtiesci, pentru care Prusia are acú consientimentulu tuturor guvernoloru respective nemtiesci, de a se intruni in parlamentu pe 15 a lunei lui fauru. Va se dica, suveranele state mici nemtiesci sunt mai putienu gelóse de suveranitatea lor de catu unele provincie austriace de drepturile de autonomia. Ori catu s'ar paré de mare contrastulu, se póte lesne splicá din poliglot'a Austriei, dar mai vertosu din cercustanti'a cá guvernulu de Viena in deslegarea cestiunei sale in locu de a luá o cale de medilocu óre care, se arunca de la o sistema la alt'a contraria, de la centralismulu strinsu la dualismu, si cine póte prevedé ce va mai urmá.

Consiliulu de statu alu Franciei se ocupa de reform'a militara, éra Imperatulu Napoleone la anulu nou intónu relatiunile amicabile ale Franciei catra tóte poterile. „Si vis pacem, para bellum“, asié procede Franci'a. Fora indoiéla e cá Imperatulu Napoleone nu i-ar placé veri o complicatiune mai nainte de ce ar trece timpul espusetiunei cei mari din Paris.

Guvernulu Spaniei, in spiretulu seu reactiunariu, nepotendu suferi opusetiunea din curtile legelative, le-a desfiintiatu. Nesmintitu cá fie care guvernulu are dreptulu a apelá la poporu, candu crede cá reprezentantii nu sunt espressionea vointiei acestuia, dar modulu cum facú acést'a Spani'a indreptatiesce a conchide cá s'a petrecutu o lovitura de statu intru interesulu reactiunei. Éca cum se descrie acésta catastrofa chiar de diuarielor amice regimului spaniolu: „Domineca demanéti'a aparú la Madridu decretulu care desfiintia curtile legelative. Cu aparerea acestei decretuse nemiciá veri ce plenipotintia constitutiunale a deputatoru, totusi se adunara in numeru mare la presiedintele lor Rios Rozas ca se compuna unu protestu catra regin'a. Presiedintele curtiloru in Spani'a, precum scimu, imbraca asta calitate numai in timpul sesiunei, dupa aceea e numai titularu, si n'are de catu inspectiunea edificiiu legelatiunei. Deci Rios Rozas nu mai fu presiedinte dupa desfiintiarea reprezentantiei. Cu tóte acestea, elu duse protestulu consotiloru sei la palatiulu regescu, unde lu primu major domus si-lu inmaná reginei. Acést'a numai de cate lu comunicá ministeriului, care considerá pasiulu subscriiloru de neconstitutiunale, compromitiatoriu pentru ordinea publi-

ca, si decretá essilarea loru, ingrigindu totodata ca se fie transportati prestemari din colu. Dupa médiadi se aduná senatulu, a caruia presiedinte maresialulu Serrano cerú audiintia la regin'a, care si respunse de locu cá titulu ce-lu pórtá i permite intrarea. Acú vení Serrano, aducendu insusi unu protestu personalu si alaturandu protestulu deputatoru. La acést'a ministeriulu decretá inchisóre si pentru Serrano. —

Grecii in insul'a Candia mai sustienu rescóla contra Turiloru. Scirile din isvóra turcesci pretindu unele invingeri pentru armata Sultanulu. Se póte ca acestea se fie adeverate, dar e de constatare cá nu pretindu si aceea cumca rescóla s'ar fi demolitu.

Scimu cá nenorocitiá din Candia se bucurau de simpatiele reprezentatoru Anglici din acele locuri. Acum'a inse, se scrie de la Londra, cá guvernulu descuviintéza pasii reprezentatoru sei. —

Unu telegramu de ieri din Bucuresci aduce scirea cá ministeriulu intregu si-a datu demissiunea, si cá Domnitoriulu ar fi primit'o cu neplacere, dar nu s'a formatu inca unu cabinetu nou Cansela demissiunarii nu sunt inca cunoscente. Ar fi dorerosu daca ar returná morbulu deselor schimbari ministeriali, de cari Romani'a avuse acum unu picu de linisee.

Aceste schimbari ministeriali starnescu curiositatea a li cunóscce causele cu atáta mai vertosu, cáci, precum scimu camera Romaniei e compusa din tóte partitele, intr'unu modu cá neci un'a n'are inca majoritatea pentru sine, o cercustantia ce purure e pedeca mare in formarea veri unui cabinetu in cutare tíera cu regimu parlamentariu.

Patent'a imperatésca den 2 ianuaru 1867.

Pentru Beomi'a, Dalmati'a, Galiti'a si Lodomeri'a cu Cracovi'a, Austri'a de jos si de sus de Enns, Salisburg, Stiri'a, Corinti'a, Carnioli'a, Bucovini'a, Moravi'a, Silesi'a, Tirol, Foralberg, Istri'a, Goriz'a si Gradistea si Triest cu teritoriul seu.

Noi Franciscu Iosif Antaiul den grati'a lui Domnedicu imperatulu Austriei etc. etc. publicám si incunoscintiam:

Pe basea patentei din 20 septembrie 1865 regimulu Nostru a introdus pertraterea cu ablegatii tierilor a corónei nóstre unguresci, spre impacarea pretensiunilor contradicatórie de drept in privintia institutiunilor constitutiunale ale imperiului.

Cu privire la starea acestei pertratari si cu intentiunea de a ajunge o deslegare inteimeata, drépta in tóta privintia si cat se póte de grabnica a problemei prè insemnate, am otarit a conchiama la conlucrare ablegatii celor-alte regate si tieri.

Desi Noi suntem prè aplecati a luá in consideratiune conceputele de drept ale singuratecelor parti ale imperiului, totusi privim de cea mai d'antoiá si mai santa detorintia Nóstra a tiené nestramutaver in acésta privintia sustarea asecurata a monarchiei si a intereselor ei comune ca tienta si tiel.

Relatiunile timpului, pusetiunea imperiului asemenea pretind neincungiuravor capertratarile despre cestiunea constitutiunala se se sferiscesca cat mai curund, si ca dupa ace'a diferite concepute de drept si pretensiunile regatelor si tierilor ce nu se tien de corón'a Ungariei se se

resolvésca intr'o odunare comuna din punct de vedere a intaririi sustarei monarchiei.

O alipire neclatita de un punct formal de manecare, ce senger sengurel ar predomni modrul de pertratari la afacerea de impacare ar conturbá resolvirea problemei, arpericlitá serios principiul constitutiunale — pre care cu tot adinsul voim a-l pastrá si al asecurá pentru venitoriu, — ar pune pedeci insemnate regularii definitive a referintielor interne de stat, in cat prin acést'a calamitatiile statulu s'ar inmultí in loc a le delaturá.

Noi dara, sentindu-ne indemnati a conchiama reprezentantii, numitelor regate si tieri la senatulu extraordinariu imperial si a estinde acésta conchiama si sup'a casei nóstre de sus, voim se impreunám resseptarea pretensiunilor ce prin activitatea de mai multiani a reprezentantilor acestor tieri se castigara pe basea otaririlor statutulu sen. imperiale de la 26 februaru 1861, — cu recunóscerea dreptulu ce diplom'a Nóstra din 20 octobre 1860 lu concede dietelor la intrebári de trebi comune, trimitiendu-si ele deputatii lor.

E vointia Nóstra, ca numerul membrilor ce se vor trimite din fiecare tíera se corespunda sumci ce o defige legea despre reprezentantia imperiului, si ca se se eschida ori-ce felu de instructiuni. Necesitatea urgente pentru sporirea impecarii demanda delaturá fie-carei pedece.

In privintia publicitatii siedintielor si a comunicatiunii ambelor case ale carora presiedinti si vicepresiedinti ni reservám a i denumi Noi, pre cum si in privintia indreptatirii ministrilor Nostri a a capilor de la locurile centrale la participarea consularilor vor avé valóre dispusetiunile legilor din 26 faur si 31 iuliu 1861.

Pentru a evita in timpul mai de aprópe espira periodul de siese ani al mandatoru pertru dietele tierilor, si dorind Noi se pastrám popólaru Nóstre eserecarea renoita a dreptulu de alegere la o problema atat de momentósa, ne vedem indemnati se rendium alegere nóua pentru deputatii dietali.

Contand Noi dara la sentiul patriotic si devotat sacrificiilor al papórelor Nóstre ascopand ca, pretiundu-se seriós'a pusetiuno, interesele private cu voie se se subordineze unicului scop comun: a scuti integritatea imperiului in conditiunile sale de viét'a — randuim, ascultand si sfatul ministrilor Nostri, dupa cum urméza:

Art. I. Dietele Boemiei, Dalmatiei, Galitiei si Lodomeriei cu Cracovi'a, a Austriei de jos si de sus de Enns, a Salisburgului, Stiriei, Corintiei, Carnioliei, Bucovinei, Moraviei, Silesiei, Tirolului, Foralbergului, Istriei, Goriziei, si Gradistei sunt suspinse.

Art. II. Alegerile nóue pentru aceste diete au se se faca fara intardiare.

Art. III. Dietele ce vor convení pe basea acestor alegeri nóue, apoi senatulu orasianese den Triest sunt conchiamate pe 11 februaru a. e. la locurile lor legale de adunare.

Art. IV. Impartiesirea acestei patente a Nóstre imp. si provocarea la alegere pentru adunarea extraordinaria a senatulu imp. are se formeze unele obiepte ale proiectelor si referintiele activitatii dietelor conchiamate precum si a senatulu orasianese din Triest.

Art. V. Senatulu imp. extraordinariu se conchiama pre 25 februaru a. e. in capital'a si resiedinti'a Nóstra Viena.

Art. VI. Sfatiunea despre cestiunea constitutiunala va fi unicul obiept al activitatii senatulu imp. extraordinariu.

Datu-s'a in capital'a si resiedinti'a nóstra Viena la 2 ianuaru anul un'a mia opt sute siese dieci si siete si a domnirii Nóstre al nóue spre dicecea.

Franciscu Josif m. p. (L. S.)

Beust m. p. Beleredi m. p. Larisch m. p. Komers m. p. Wüllersdorf m. p. Ion m. p. MSC.

La prè nalt'a demandatiune:
Cavaler Bernhard Mayer m. p.

Patent'a imperatésca din 2 ianuaru, ce oo. cetitori o vediura in nru lu acest'alu fóiei nóstre, conchiama o sesiune extraordinaria a senatulu imperiale, cu scopulu de a medilocí óre care deslegare a cestiunei de constitutiune, considerandu in asta privintia proiectele ce le va statorí diet'a unguresca. — Nu potemu prevedé daca deslegarea definitiva va conduce la dualismu, observámu inse acum'a cumca punctulu din care se procede la deslegare sémena prè bine a dualismu, adéca a paritate intre dóue diumetati de imperiu. Deducemu de aci, cá in sa-si numi'a patent'a, in tóte dispusetiunile ei, a tienutu socóta de óresi-care favóre pentru parerile dietei unguresci. Caus'a pentru acésta favóre nu se póte inca constata, dar numai dóue sunt cu potintia: ori credinti'a guvernului e in afinitate cu dualismulu, ori prin acésta prevenire a presupusu regimulu cá va poté tempí in catu-va opusetiunea dietei unguresci.

Aparerea acestei patente, unu evinémentu la tóta intemplantia de mare importantia, n'a suprinu pre nimene, cáci de o parte e lungu timpul decandu organele de publicitate ale regimului si-umplura colónele cu profetiá despre „er'a nóua in constitutiunismulu monarchiei“, éra de alta parte opiniunea publica érá in dreptu a o acceptá, dupa in fati'a lunei de repetite ori, ceea in corpuri legelative est'a de pre naltimea tronulu, cá nu mai vreu viétia in absolutismu. In sa-si patent'a din septembrie 1865, numai suspinse constitutiunismulu pentru afacerile centrale ale imperiului, dar nu-lu stérse.

Daca inse patent'a din 2 ianuaru nu produse suprinde cu aparerea ei, apoi o facú acést'a cu contienutulu, cu cuprinsulu acestui actu. Adevéru e cá in sa mai nainte erau presupuneri despre cele ce se vor dice in cuprinsu, dar nu se prè gasiau ómeni cari se le intimpine cu crediamentu.

Acum'a ni e cunoscutu deplinu cuprinsulu patentei, precum si splicatiunile organeloru regimului. Remane a cercá care partita si cum s'a pronunsiatu pana acum'a despre actulu acést'a, cum lu judeca din punctulu ei specialu de vedere.

Centralistii, — a caror'a partita, precum scimu, se compune in modu precumpenitoriu din capacitatile natiunalitatie nemtiesci din monarchia — nu aducu aplause neci actulu neci splicatiuniloru date de guvernulu. Nu sunt multiamiti cu numirea sesiunei de „straordinaria“, a careia obieptu de desbatere se fie numai conflictulu de constitutiune. Acésta partita ar fi doritu a se restitui intru tóte constitutiunea den fauru 1861, adéca senatulu imperiale cu tóte atributiile sale, care ocupandu-se de tóte afacerile, se ni fie datu unu bugetu desbatutu si votatu de legelatiune, in loculu celuia publicatu in dilele trecute. Conchidindu de la limbagiulu de pana acum'a alu acestei partite, ea va face opuseti-

ministeriului în venitoria sesiune extraordinară a senatului imperial.

Acestu limbajiu l'a observatu binișoriu regimulu, candu în organulu seu „W. J.“ de vineri, dice între alte, magulindu elementulu nemțescu: „Calitatea de cetățianu austriacu, acésta trebuie se împreune în amicétiã natiune cu natiune, se invetie a stimá caracteristicele și proprietatile fie careia, de la acésta depinde contielegerea buna între concețtiani. Pana acum'a, nemții Austriei fura mai cu séma reprezentantii acestei ideie, deci ei se remana și pentru venitoriu. Tocm'a acésta natiune (cea nemțesca) e mai segura în Austri'a cumca cultivarea acestui principiu prè nobilu și filantropicu nu-i póte fi spre dauna. Nemții se tienu de un'a dintre natiunile cele mai mari ale lumii, de unu poporu fórté naintatu în cultura, de care-lu desparte numai o fruntaria politica, e inzestratu cu o limba și cultura natiunale pentru care nu póte fi periclu, deci n'au se se téma cã-si vor perde pusetiunea politica. Cu catu nemții se vor aretá mai toleranti, cu ataf'a mai mari vor fi rezultatele morali și civilizatorice ce le potu sperá casí cari posedu o limba cunoscuta în tóta lumea. Bunurile spiretului nemțescu sunt nealienabili, sunt unu privilegiu pentru nemți, ce l'au capetatu ei de la Domnedieu, si nu póte fi nemicitu de fatalitatile pamentene.“

Pentru a formá partite nu sunt de ajunsu numai vórbe frumóse precum neci pentru a li innadusí aspiratiunile. De aceea credemu cã complimentele organului oficiale nu vor schimbá intru nemica procedur'a centralistiloru. Nesmintitu cã atari cuvinte vor face mare bucuria nemțului magulitu, elu o merita, n'avemu nemica a exceptiuná. Insi-ne observám cu placere în acele cuvinte cã acum'a se vorbesce despre calitatea de cetățianu austriacu si nu despre „natiunalitatea austriaca“ casí în timpulu lui Bach. Dóra vor invetiá ceva din acestea si fratii magiari pentru terminulu lor de „natiunalitate politica unguresca,“ recunoscendu cã terminulu „natiunalitate“ pana si-are radecin'a în verbulu „nascere“, nu se póte aplicá la

teritoriu, ci la sange. Éra daca e ca în politica se se fórme termini si anormali, apoi placa-ve a pasí si la consecintie, formandu totu astfelu o natiunalitate transilvanéna, alta bucovineana etc.

Ni mai place inca cã organulu oficiale recomanda fie carui poporu a stimá caracteristicele celuia laltu. Prè intieplețiesece, avemu numai se spunemu foi regimului cã existe unu proverbriu care dice: medice, cura te ipsum! Mai nainte de ce ar dá atari consilie popóralor, se le dee celei diumetati de regimu carea despune preste Ungari'a si Transilvani'a, cãci n'am potutu inca vedé cumca în aceste tieri regimulu ar stimá deplinu caracteristicele poporului romanu.

De la autonomisti n'avemu inca neci o parere în privintia patentei din 2 ianuariu.

Éra despre federalisti scimu cã tocma si-au inceputu si contiuna desbaterile lor a supr'a procedurii ce o vor observá fatia cu conchiamarea sesiunii extraordinarie a senatului imperial. Aceste desbateri de partita decurgu în Prag'a, la renumitul barbatu de statulu Cehiloru dlu Rieger. Nu vom lipsi a luá cunoscintia despre ele, de locu ce vor poté aparé în publicitate ceva stabili. Pana atunci, fiindu cã unii romani se intereséza de acésta partita, nu va fi de prisosu a insemná, cã ea neci s'a maritu neci a scadiutu ceva de candu se credea cã centralistii ar fi primitu mare lovitura prin rumperea Austriei de Germani'a. Fora indoieála cã acésta rumpere are în catva cuventu a se numí lovitura, dar numai pentru centralismulu ce l'ar fi doritu nemții intru interesulu natiunalitateru, nu inse si pentru centralismulu ce se pretinde în interesulu imperiului. Ambele sunt centralisme, dar nu identice. Cea nu tienea socóta, pre candu traia de comertiu a statulu provinciali. Cesta n'a fostu inca tradusu în fapta, numai în unele manifestatiuni publicistice lu vedemu precum si în desbateri dietali, de la caderea lui Schmerling în cócc.

Ce vor dice dualistii despre patent'a din 2 jan.? Diaristic'a lor saluta conchiamarea dietelor provinciali ale mo-

narchiei, dar în catu pentru modalitatea cu senatulu imperial inca nu s'a pronunțiatu, si bagu de séma cã neci se va pronunția fórté curundu, cãci acesteia cauta se-i recunóscemu, se-i recunóscã veri cine acea calitate cã n'a prè indatiunai a se pripí, grabí, desclintu nu o face acésta candu e vórba despre relatiunile de dreptu publicu ale Ungariei catra monarchia. Diarietele unguresci de frunte, de veri ce colóre politica, nu a rare pledeza pentru cutare cestiune intr'unu modu cum nu se póte incungiu a nu conchide la contielegerea lor. Veduramu acésta desclintu dupa lupt'a de la Königgrätz, candu diarietele din capitalea Ungariei deodata incepura a pledá pentru unu ministeriu magiaru, si totu deodata se si ustanira cu pledórea. Pentru contielegerea lor mai avemu inca si acelu indemn, cã disputele lor în publicistia între diferite partite neci candu nu trecura peste terminii curtenirei. Nesmintitu cã acésta e dovóda de maturitate politica, seriozitate si temperantia. Dar cumca aceste calitati se le gasesci în tóte pana la ultim'a fóia magiara, acésta totusi trebuie se fie ceva mai multu de catu unu fenomenu. Ce e bine, nu e de despretiutu, fie chiaru la inimicu. — romanii inca au interesu a nu trece cu vederea acésta portare a magiariilor. În suferintie, partite politice se impaca pentru a cercá si sterpi isvorulu reulu comunu; candu vinu la abundantia, atunci mai lesne se imparechiéza cãci nu-si prè potu impartí rezultatele eluptatoru, nu prè potu devinge elementulu rapace care multu putienu existe în natura omenesca: fie care vre parte mai mare. — Magiarii sunt la abundantia, si nu se cërta; romanii facu tocma din contra, sunt în suferintie si totusi contielegerele nu desparu. unii prè unu termen si unu prè altu vor se cere vindecarea relelor.

Veri cari vor fi parerile diaristice magiare, ele vor purcede nesmintitu de pre terenulu desemnatu în ultim'a adresa a dietei unguresci. Astfelu vor cere restituirea intréga a constitutiunii, mai nante d'a se apucá de pertratarea afacerilor comune, si a se pune — în asta

privintia — în contielegere cu senatulu imperial conchiamatu a nume spre acésta în sesiune extraordinaria,

Dupa ce inse constitutiunea se va restituí, mai presupunendu si aceea cã diet'a se va invoí cu propunerea lui Deák în privintia afacerilor comuni, — atunci dualistiloru nuli mai remane neci unu scrupulu, neci unu pretestu de a mai amaná cestiunea constitutiunii, cãci patent'a din 2 jan. infintieza unu senatu imperial astfelu cum nu póte mai bine maná ap'a pe mór'a dualistiloru, elu se potrivesece prè bine ca la timpu se fórme un'a din cele dóue delegatiuni prevediute în proieptulu lui Deák, se introduca astfelu paritatea între cele dóue diumetati de imperiu. Dupa tóte presemnele, la acésta a combinatu guvernulu.

Conchidendu din acestea pana aci, în patent'a din 2 jan. ar fi prospectulu dualismulu. Dar mai sunt inca dóue evenimente de la cari aterna sórtea venitoriei reconstituiri constitutiunale a monarchiei. Unulu e rescriptulu regescu care va responde la adresa din urma a dietei unguresci; numai din acestu actu vom poté observá cã în catue guvernulu resolutu a se aruncá în bratiile dualismulu. Cea laltu evinémentu e portarea ce o vor observá centralistii în venitoria sesiune a senatului imperial. Acésta partita, ori cum va fi privita, despune de poteri mari, si opusetiunea din partea ei n'ar poté smintí a face presiune a supr'a procedurii regimului.

Se venim acum'a la cestiunea natiunalitateru romane si se marturisim cã în asta privintia numit'a patent'a ne surprinse, nu prin aparerea ei neci prin cele ce le cuprinde, ci prin cele ce nu le cuprinde. Neci în patent'a, neci în comentarietele ce i le facura organele regimulu, nu gasiram veri unu cuventu mare despre Transilvania.

Romanii Ungariei si ai Banatului, cunoscendu catu de anevoia (sáu neci de catu) se misca guvernulu în cauzele natiunale, vor fi bagatu de séma cã între aceste cereustantie cu ataf'a mai vertosu nu potu sperá, cãci amintirea cauzei natiunale n'ar fi de natura a sterní placere în fratii magiari, si pre amicétiã cestor'a

FOISIORA.

Buna diu'a lui Cratiu!

Mai dóue-trei dile — si anul 1866 si-va ocupá locul între cei morti. Mai dóue — trei dile — si va sosí acel moment serbatoresc, cand toti vom debuí se ni facem socotéla despre cele ce am facut în decursul unui an întreg...!

Intro aceste meditatiuni, seriose fara in doieála, înainte de tóte va debuí se marturisim cã — suntem mai bețrani cu un an, dar óre poté-vom dice, cã tot în acésta mësura ne-am cascigat si spériintiele necesarie...?

E un ce intristoriu, cand cugetám cu cuvenit'a seriozitate la aceea, cã din an în an, ma chiar si din moment în moment cu un pasiu mai mare séu mai mic ne tot apropiám — de morment, — dar tot acésta cugetare serioasa ni va indepartá intristarea momentana, cãci ce e viétia trecátore a unor individi pe langa viétia eterna a omenimei întregi?!

Dar acésta mangaiare numai atunci ni va fi deplina, cand cu consciintia curata vom poté marturisí cu totii ca natiune si sengurari ca membri ai natiunii cã: ni-am implinit misiunea nóstra, cã am facut tóte cate numai s'au potut face pentru naintarea omenimei...!

Se fim pregatiti pe cand va debuí se ni facem socotéla!

E un ce caracteristic în natiunea romana, cã ea nu se prè incede, dar tot deodata nici nu desperéza asié usior precum vedem pe alte natiuni mai incrediute, cari acusi le vedi

cu fruntea între nori, acusi éra oparite si cu capul în pament.

Esté óre asta impregiurare urmarca acelei presimțiri séu cunoscintie, cã natiunea nóstra si-simte poterile sale spirituale si materiale cu mult mai slabe de cat giurstarile ce o apasa, si prin urmare cã tot viitorul seu si-l incede gratie apasatorilor sei, buncivoitie a sórtii numai? — Nici intr'un cas!

Natiunea romana tot deun'a a sciut se fie destul de precauta, cãci suferintiele grele, vifórale timpurilor cate au trecut peste dens'a a invetiát'o se cunóscã necesitatea de a nu despretiú nici o amenintiare inimica, cãci scie bine cumca indesiert s'ar incede, de órace aceea amenintiare facendu-se în atacare în mesura mai mica séu mai mare, — dar tot e stricatóre scopulu ei de naintare; inse tot acele tempestati mari si grele i-au intarít acea convingere, cã o natiune desceptata, nici cand nu póte fi cutropita de viscolul mórtii...!

Se deschidem numai foliantete istoriei si numai de cat ne vom poté convinge cã natiunea romana, desí une ori pareá semimórta, dar tot deun'a a tienu în evidintia chiamarea sa.

Cand lumea civilizata, biserica crestina érá mai tare amenintata de semilun'a pagana, între aperiatorii crucei, care natiune poté aretá mai mari si mai devotati eroi de cat natiunea nóstra?!

Cand în biserica resaríténa mai tare s'a latit slavismul, care natiune ortodoxa a potut rumpe odata pentru tot deun'a acea influentia asupritóre si neouvenita cu preceptele liberale ale Mantuitorului, precum a rupt romanii aruncand cartile slavóne din biserice si introducend limba materna la altarile sante?

Cand feudalismul evulu mediu amortisa tóte popórale lumei civilizate (!), care natiune s'a desceptat mai eclatante de cat romanii a dunați sub stindardul lui Horea si Cloșca?...! Adevér cã acei rescolatori pentru redobandirea libertatei au cadit, inse ide'a libertatei remase si a cel feudalism lovit de mórtie prin manile acelor bravi romani din di in di tot mai tare slabi pana ce se sterse cu totul...!

Peste 'ntreg'a Romanime domni intunerecul nesciintiei si al sclaviei, dincolo peste Carpati se incuibasera grecii abusand de ospitalitatea prè mare a romanilor, nime nu mai dicea cã a cel pament elasic e pament romanesc... si un singur Lazaru fu destul ca se deparțeze a cel intunerec gros!

În 1848... oratori'a unui Barnuti u acompianata de lir'a nemoritóre a unui sengur Muresianu sciú se atinga simțimintele in-nascute ale remanilor, sciú se arete lumei mari, cã a cel popor uitat de toti e demn de libertate, de viétia natiunala.

Tot în acel timp o mana de pompieri, bravi romani fiind inspirati de amórea santa a patriei si natiunii, patrungi de consciint'a misiunii lor, respinsera cu o bravura ne mai audita colosul inimiculu ce voi se ocupe frumósa capitala a Romaniei.

Abié trecura apoi cati-va ani si sororile romane Moldova si Romania se cunoscura, de-dera man'a de în fratire pentru totdeun'a, cu tóte cã contra intrigelor nenumerate, numai amórea si intieplețieuna bravilor sci fi le scuteau.

Si daca n'au potut inimicii se li strice pe dia afara, se incuibara cu intrigele lor chiar în inim'a tierci, dar natiunea se desceptá si o sen-

gura nópte fú destul ca se se nimicéscã tóte intrigele, pentru ca se se descepte Romania spre diu'a marétiã de 11 februaru.

Dar în presinte ce facem?!

Am poté aretá semne momentóse atat domne de landa, cat — dorere — si do condennat, inse suntem prè aprópe do acele evenimente, venitoriu mai de aprópe abunaséma si-va pronunția judecat'a sa în urmarile bune séu rele, ataf'a inse potem marturisí cã natiunea si în presinte — desí tace — e desceptata precum n'a fost nici odata.

Timpul se apropia, si a cel moment serios cand anul vechiu va pasí în morment ca se face loc celui nou, negresit pe toti acia ce lucra în numele natiunii i va întrebá: ce ati facut cu talentele mele, cum ati întrebuintiat aderint'a, iubirea si increderea mea?!

Se meditám, se fim pregatiti la judecat'a opiniunii publice!

Din parte-ni nutrim acea deplina convingere, cã barbatii natiunii nóstre tien socóte chiare de faptele lor si natiunea va fi recunoscátore pentru ostelile lor facute în interesul natiunii.

Cand stám asié cu inim'a franta aprópe la mormentulu anulu presinte, cand ni aducem a minte cã si noi ne-am mai apropiat de a cel moment — — — éca si audim o cantare cereasca: „Nascerea ta Cristóse!“... si numai de cat ne inspirám de o sperantia nóua, cãci diu'a nascerei Mantuitorului ne îndemna se nu desperám, cãci óra mantuirei depline desí intardia, dar totusi odata trebuie se bata!

Buna diu'a lui Cratiu!

Iulian Grozescu.

se contéza multu. Cumca Ungaria nu se compune numai de magiari, e unu momentu ce deocamdata remane numai de imporantia geografica pentru cei ce di-regu la guvernul destinele acestei tieri.

Cestiunea natiunalitatiloru in Austria, e cea mai mare, ceama urgente, si de la a careia deslegare ferice depinde in mesura precumpenitoria prosperarea venitoria a monarchiei. Chiaru cestiunea de constitutiune, precum am demustratu alta data, bine privita nu e de catu unu conflictu ce s'a escatu intre interesele natiunalitatei magiare (dualismu) a celei nemtiesci (centralismu strinsu) si a celei slavo-cehice (federalismu). De aceea tienem ca cestiunea natiunalitatiloru bine deslegata promite ajutorie mari si durabilitate pentru deslegarea cestiunei de constitutiune.

Dar patent'a n'a privitu la natiunalitati, ci la tieri. Astfelu fiindu, ne intre-bam acu'ma ca ce e cu Transilvania? Nemica nu ni se spune despre acésta tiera, carea si ea este o parte constitutiva si considerabile a monarchiei.

Guvernulu scie bine ca deputatii romani din Transilvania nu sunt la diet'a din Pesta, si ca nu vor se vina. Candu ignoréza acésta cercustantia, ni da ansa se credemu ca voiesce a inmultí cestiunile cu un'a Transilvania privitoria la referintiele acestei tieri catra legelatiunea centrale a monarchiei.

Guvernulu scie bine ca in casulu daca se va stabili representantia prin delegatiuni, romanii Transilvaniei nu vor poté primi a fi reprezentati in delegatiunea magiara. Deci prevediendu casulu acésta, de ce nu se facu inca acumi'a despusetiunile necesarie?

Chiaru si daca am presupune ca incercariloru natiionali ale romaniloru pentru autonomi'a Transilvaniei li-ar lipsi deocamdata ori ce rezultat, si li-ar succede magiariloru a duce reprezentantia la Pesta, — acestu succesu inse n'ar avé durabilitate, caei in fati'a omnipotentiei desvoltareii timpului va cautá se se franga o sistema, o fictiune ce partenesce o minoritate.

Candu se incordá mai tare feudalismulu, atunci incepu a se frange. Candu se incordá mai tare absolutismulu, atunci resari libertatea in Europ'a. Progresulu umanu in lung'a lui cariera nu e de catu o nisuintia catra adeveru si dreptate. Romanii Traciei vor progresu catra dreptate, in fati'a careia fictiunile incordate cauta se se descorde, ca de nu apoi se rumpu.

Romania.

Senatul Romaniei in siedintia de la 18 decembrie a votat cu unanimitate si cu aclamari respunsul la discursul tronului. In discurs se vorbesce si de contractele vechi si se dice ca senatul se va cerea se impace pre cat se va poté respectul ingagiametelor cu resursele tierii, cerend totodata a se seface economia. In 19 la 1 ora dupa amédiadi senatul representá adres'a Altetii Sale.

S'a primit cu aclamatiune si in unanimitate indigenatul Altetii Sale regesci principelui Anton de Hohenzollern, tatal Domnitorului.

In 17 dec. st. v. la 1 ora dupa amédi, M. S., incunjurat de d-nii Ministri, de casa militara si civila, a primit in sala tronului deputatiunea Camerei care i'a infaciat Adres'a. D. Lascar Catargiu, presedintele Adunareii, a citit adres'a.

M. S. a respuns:
„Domnilor,

Ve multiamesc din tota inima pentru urarile si pentru simtintele sincere ce mi esprimati ca reprezentanti ai natiunei. Primesc cu ferice acésta adresa, care mi este o dovéd'a despre bunele dispositiuni de cari este ani-

mat Corpul legiuitor si care mi afirma ca nu veti intardi a realisa aceste cuvinte in fapte.

Cat pentru mine, me veti gasi diu'a si nóptea la lucru, si voiu sacrificá tot pentru ca se implinesc cu mandria si consciinta frumós'a misiune ce tier'a mi-a incredintiat, si se-asecur fericea si prosperitate.

Din „Romanul“

Germania.

Regele Prusiei ca suprem beliduce primi la 1 jan. 1867 de la armata sa un don de onóra. Cu acésta ocaziune printul de coróna tienú o cuvintare din care estragem:

„Pré potinte rege,
Pré indurate rege si beliduce!

Armat'a credintiosa a Majestatii Vóstre reg. Ve saluta astadi in diu'a in care neuitatul rege Frideric Vilelm III. nointe cu siese dieci ani Ve a primit intre armata prusiana, dandu-ve vestmentul ostasiesc. Acel vestvent primul curund insemnate seriós'a.

Caci érá timpi grei si aspri cand Majest. Vóstra pasirati pre calea militarésca asemenea grea si aspra érá si scóla ce armata nóstra patriotica avé s'o invetie.

Inse cu marimea contrarilor crescu si poterea proprie, poporul prusian se facu ostasiemea prusiana, si cand Maj. Vóstra reg. la inceputul tinereii fuserati atrasi intr'o lupta mare, cu Ddieu pentru rege si patria, invetiati insemnata inalta a institutiunilor nóstre nóue militare si deplin'a potere a unui popor credintios, insufletit pentru patrie.

Numai Majestatii Vóstre vi érá permis a dobandi decoratiunea onoravera a ostasiului ce dorere ca din ce in ce pere, si pe care generatiunea presinte o privece cu sñala admirabila si amóre plina de stima.

In timpul de pace ce urmá acelu resboiu mare Maj. Vótra conlucati fara repaos la educarea militarésca a generatiunii nóue, la desvoltarea poterilor nóstre de aperare.

Dupa ce atunci espirand pacea si ni se ivi provocatoriu resboiul, conduserati sengur armata ce beliducele reg. o trimise spre restaurarea drepturilor ce se clatinau a tierilor nemtiesci.

Conducerei Vóstre personale curund i succese prin lovituri grabnice si aspre a restaurá ordinea conturbata.

Inaltandu-ve Maj. Vóstra la tronul parintilor Vostri arma si cu ea tier'a intréga primi bunatatea poterii Vóstre regesci.

Toti feciorii apti de arme din tier'a se inrolara in armata, Maj. Vóstra li dede armele cele mai bune din Europ'a, se desvoltara ostasi cari nainte cu doi ani in lupta cu clima si cu un inimic eroic bine baricadat, dede prob'a stralucita.

Dupa o pace de cincidieci ani Maj. Vóstra conduserati armata contra unui inimic eroic, dedat la lupte si condus de generali esperti, si castigarati invingeri preste invingeri in timp scurt, nepresupus. Acest resboiu érá acelu in care popurul intreg cu armata si prin armata Ve dede multiamire pentru instruarea contemporana in institutiunile nóstre resboice, condusa de Maj. Vostra.

Caci acésta este frumseti'a si ce'a ce pre noi prusiani ne destinge intre cele-l-alte popóra ca la noi nu este deosebire intre popor si armata ei ca amendoue sunt un'a: asiá Vi multiamí poporul Vóstru credintios sciind armata de naintea ochilor si de sub conducerea regelui ei a se luptá eroicesce, a sangerá, a mori cu frie'a lui Ddieu si a invinge pretutindenea unde se luptá.

Unde s'a dat astfel de multiamire se poté cu drept avé sñala d'a presentá inca un op de mana omenésca ce are se represente un simbol a acestei multiamiri a armatei conducatoriului ei. Deci ca simbol binevoiesca grati'a plina de iertare a Maj. Vóstre a-lu primí. Noi avem lipsa de iertare ca am cutezat, ca ostasi, a aduce don la picioréle regelui. Noi o facem acésta, esprimand naintea Maj. Vóstre cu voce tare o dorintia ce naintea regelui armatei plina de bucuria de invingere nu poté fi reu intielésa.

Acésta dorintia e ca Ddieu, aducendu-ve sanetos si incoronat de invingeri, se ve doneze inca multi, multi ani de pace.

Spania.

De cand liberalismul moderat alui O'Donnel suferi naufragiu vedem pre Narvaez ca o mai conscinte de cat premergatoriu lui intru persecutarea sistemii de infricosiare a partitei revolutionarie. Cultivarea tinereii o incredii clerului, dietele provinciale pre cum si senatele comunale le renoi, pres'a o amuti si óstea o curati de elementele periculóse. Afara de acestea ordoná desfiinti rea adunarilor staturilor ce in Spania se numesc Cortes, pentru ca regimul se póta avé dictatur'a mai mult timp in mani-si, si se póta incepe reformarea constitutiunale ce o pretinde mai vertos clerul.

De cand membrii corporatiunilor mari de stat retornara in resiedintia — ce'a ce se intemplá la inceputul acestei ierni, — si de cand viet'a politica si luá avent nou, in tóte cercurile politice se desbatu cestiunea, óre daca regimul pre base constitutiunale inca nainte de finitul anului va conehiamá séu va desfiintiá camera de present a cortes-elor. Espirand inse terminul pentru eventualitatea din urma, fara ca regimul se fie facut despusetiunea recruta, incepu a se crede asecurarilor oficióse cumca cabinetul se ocupa de pregatirea diferitelor proiecte de lege pentru imbunatatirea administratiunei spre ale asterne adunarilor. Daca de cand Isabel'a retorná den Lissabon predomnesc éra-si scirile ca adunările se vor desfiintiá, vorbindu-se totodata pretutindenea ca regimul ar acceptá un document ce ar cerculá intre membrii camerei, contienend protest contra desfiintiarii eventuale nelegale a camerei. In 28 I. tr. mai multe diarie-intre cari si unionistic'a „Politica“ fostul organ alui O'Donnel — primira de la Civil-Guvernatoru provinciei Madrid indrumare ca se publice cumca toti deputatii, cari póte ar voi se convina in palatul cortes-elor, se vor prinde si predá justitei de resboiu. In loc a caletori curtea la Portugali'a unde cetatiani de treidieci ani se bucura de libertati, de unde sperau liberalii sangvinici o influentia favorabila in sens liberal a supra reginei, — caletori'a primí alta direptione numai prin manifestatiunea loiala a poporatiunii si prin dementirile ce Don Luiz si Don Fernando le aflara despre tendintiele de unione iberice. — Firesce ca Isabel'a din urma n'aruma érá petrecuta de spiretualul ci Claret.

Acum evenimentele si-luara repediuni. Nofind cu potintia a conveni in palatul Cortes-elor, deputatii la numer preste 120 se adunara le presedintele lor Rios Rosas care redigase un protest contra desfiintiarii si o petitiune pentru audiintia la regina. Protestul lu subserisera deputatii nu inse senatorii ce fac opusetiune. Adunarea se impraschiá cu poterea, unii devenira priusi, presedintele Rios Rosas dimpreuna cu 4 colegi ai sei fura deportati pre insulele canarice; totodata se facu cunoscut cumca contra incercarilor d'a tiené adunari va pasi militi'a. Acésta se intemplá in nóptea de la 29 I. tr. La 30 decembrie a. tr. se prochiamá decretul ce desfiintiá camera acésta si conehiamá pre cea nóua pre 31 martiu. Camera desfiintiata — dupa cum se serio — se deschisec la 27 decembre 1866 prin cuventul solen de tron al reginei.

Narvaez se jóca cu foc. E drept ca inca nu s'au ivit conturbari de pace, atietierea inse este pré periculósa, éra scirile den provincii si deosebit din Cataloni'a au constatat degiá cumca chiar intre Alcadi si intro preoti se maresce nemultiamirea. Narvaez contéza pré mult la umilirea ce militi'a de nou i o aretá, si la acéca ca poporul preste tot este pré obosit pentru nepaciuri politice. De alta parte inse Spania este tier'a in care revolutiunea cu atat mai secur se ivesce, cu cat regimul se va ougetá maiasecurat.

Unul, care pré bine cunosce referintiele sociale si politice ale Spaniei se esprime astfelu: „Nu vreu se dic ca acésta pusetiune, ori-si-cat e de neplacuta daca relele se inmultiesc, nu s'ar poté vindecá. Spania contiene tóte elementele pentru o desvoltare regulata, morala si politica, intocma pré cum are si tóte elementele prosperarii materiale, tóte elementele unei poteri esterne, ce corespund pusetiunei, intereselor si pretensiunilor ei drepte; dara totasiá de secur este ca barbarii si partitele au se scuture multe prejudetie, ilusiuni si patimi acaror urme se ved in politic'a presenta si cris'a de fatia nu li este straina. Mai antaiu trebuie se fie petrunsi de adeverul den care tóte cele-l-alte se deduc si bate la ochi in istori'a cea mai nóua, cumca tóte favorurile absolutismului inaintéza periculul, cumca o politica liberala nu e numai conditiunea a propasirii, ci chiar póte garantá ordinea.“

VARIETATI.

Invitare de prenumeratiune la

„FENICE“

Almanacu edandu de Societatea de leptura a junimei romane de la Academi'a si archigimnasiul din Oradea-mare.

Unu dieceniu si diumetate, decandu junimea romana de la scolele oradane, indemnata si spriginita de unii barbati binemeritati pentru natiune, se uni cu facultatea eapetata de la in. guvernul de tiera, intr'o Societatea de leptura, cu scopulu nobilu: de a-si eluptá o cultura mai inalta intielosuale, de a se perfectiuná in cunoscenti'a limbii si literaturii natiionali prin cetire, prin convorbiri, si deprinderi proprie literarie, alu caroru fructu se fia apoi din tempu in tempu edarea unui „Almanacu“ beletristecul literariu.

La inceputu Societatea infloriá frumosu. „Diorile Bihorului“ Almanacu compusu din opurile originali ale membriloru, si „Versuintii romani“ o coleptiune folositoria din poesiele esite in numerii mai vechi si „Fóie“ din Brasiovu, edate ambele la 1854, castigara Societati complacere si reputatiune generale.

Veni inse o epoca fatale de vre 10 ani, candu acestu pomutiu natiunale nu avea caldura de la sore, sucu dulce din pamentu, si pierdu florile, si érá pe aci — se se usce.

Dar geniulu seu mai veghiá inca asupra. Diu'a memorabile din 16 oct. 1864 fu o sorsatore de reinviare, carea versá vietia intr'unu corpu, ce lu amortise indiforentismulu.

Aci reapucandu Societatea firulu intrepruptu alu lucrariloru sale, in decursu de doi ani dede semne necontestabili despre activitatea sa; si éta ca acum, basata pe complacerea, ce intempnara in publicu cate-va producturi esite din pen'a membriloru sei; basata pe opiniunea favoritoria, descoperita din partea on. publicu cu ocaziunea productiunei literarie publice, arangiato in anulu trecutulu scolastecul, — se afla in placut'a pusetiune, de a poté anuncia on. publicu, edarea unui Almanacu originale, su titulu „FENICE“; la alu carni imbraciasiare caldurosa rogámu pre on. publicu cu atat'a mai vertosu, ca-ci venitulul l'anu destinatulu spre inavutirea bibliotecii nostre!

Almanaculu va face 16—18 cole in 8-u, cuprindiendu trei novele si mai multe poesie originali, istori'a Societati si unu estrasu din statute. Papirulu, formatulu, si tipariulu voru multiami pe deplinu preinsuniile on. publicu.

Pana acum si esira de sub tipariu 6 cole; completu va aparé si se va tramite on. prenumerati cu inceputulu lui Februaru 1867.

Si pana atunci se voru publica prin foiele nostre publice unele piese din densulu, ca de proba, la cari ne luámu outezare a trage atentiunea on. publicu.

Pretiuulu — computandu-se aici si spesele postali — este: Pentru Austri'a 1 fl. v., Pentru Romani'a 4 sfanti.

Banii de prenumeratiune sunt de a se tramite prin epistole francate la conducatoriulu suserisu in Oradea-mare, séu de a dreptulu, séu pe calea d.loru coleptanti, carii dela 10 csemplarie voru primí unulu gratis; ne rogámu inse a ni sorie acuratu: numele, locuinti'a si post'a ultima, spre a poté incungiurá in spedare ori-ce confusiune.

Fia! ca modest'a nostra intreprindere se afle la on. publicu romanu imbraciasiare caldurosa, ce o ceremu, ce o sperámu.

Datu in Oradea-mare din Siedintia VI. a Societati de leptura a junimei romane, tienuta la 23. Decembre 1866. pentru Societate: Jostinu Popfii, profesoriu, conducatoriulu Societati. Elia Traila, notariulu corespundintieloru.

Multiamita publica.

Societatea de leptura a junimii romane de la scolele oradane si-afle de datorintia placuta a aduce cu acésta multiamirea sa caldurosa totororu aceloru fautori ai sei, cari au binevoitu a o spriginí cu ajutorintie si donuri bineficiali in anulu de activitate 1865/6, si anume:

1.) Ilustratiu Sale Episcopului gr. cat. oradanu Iosifu Papp Szilágyi pentru unu donu gratiosu de 40 fr. v. a. impartasitu cu ocaziunea onomasticeii sale din anulu trecutulu.

2.) Reverendisimulu Domnu Ioanu Papp canoicu si abate, pentru apromisiunea unei sume de 40 fr. v. a. la tiparierea almanacului Societati.

3.) Multu onor. Domnu Alesandru Romanu pentru tramiterea gratis a diariului seu.

4.) M. O. Societati literare din Bucovina pentru donarea „Foiei“ sale.

5.) M. O. Societati basericesci lit. a teologilor romani din Viena, pentru donarea „Catechismului lui Deharbe.“

6.) M. O. Domnu Iosifu Vulcanu pentru donarea de mai multe carti, anume „Poesele“ sale, „Columba“, „Calendarul Unoristului“ Tandra si Mand'a, „Childe Herold“ de Byron in traducere magiara, „Magyar Népdalok és Mondák“, pentru donarea diariilor sale „Familia“ si „Umoristula“ si a mai multor numere de diarie din Romania.

7.) M. O. Domnu Iosifu Papp, notariu comit. pentru donarea exemplarelor complete din diariul „Concordia“ pre anii 1861--1865.

8.) R. Domnu V. V. Vancu, pentru donarea carticeii sale „Lumina credintei“, carte de rogatiuni.

9.) M. O. D. Zah. Columbu, profesoriu in Jassi, pentru donarea „comentariului sau la Horatiu Flacu.“

10.) M. O. Redactiuni a „Buletinului instructiunii publice“ din Bucuresti pentru trimiterea gratis a catorva brosiere din densulu.

Aducandu tributulu de recunoscintia P. T. binefacatori, ne rogãmu, ca se nu fimu nice pre venitoriu trecutii cu veferea de on. publicu romanu.

Datu in sedintia a V.H. Societati de leptura a junimeii rom. orad. tiena in 31. decembrie 1866.

Iustinn Popfii, conducatoriul
Elia Traila not. corespund.

= „Siebenbürgische Blätter“ diariu nou politic, apare in Sibii in limb'a germana si ese in fic care septemana de douo ori. Conchidind dupa numorul de proba, promite a fi bine redigiat.

= Deputatiune unui esecutor de dare. Aftand locutiunii dintr'o comunitate rom. a Banatului cumca esecutorul pentru dare se apropie de comun'a lor, se adunara mai multi tierani, formara o deputatiune numeroasa si esira in calea esecutorului „ca om incrediat al in. regim“ rogandu-l „se dee pane poporului lipsit.“

= In tipografi'a din Berolin s'a infiintat un salon unde un numer de fetitie tinere ce au testimonii bune scolastice pre spesele unei asociatiuni pentru ast scop se vor instrua si invetiã a culege litere. Intreprinderea se face cu mare ingrigire pentru ca mai multe fetitie serace dara de onore se-si pota castiga pana de tote dilele. Romanii ar face bine, daca comdeodata cu pruncii lor ar face acest'a.

= Tacs'a pentru mentuire de asentare. De cand aparut ordinatiunea imperatesca de la 28 diec ce fece cateva schimbari in legea pentru intregirea armatei, se depusera in Viena sengura 620 de tacs. Numerul rescumperatilor, computand si pre cei de mai nainte, se urca la 1120 si face sum'a de 1.120.000 fl. v. a. acesta suma se incassa la despartiamantul militar magistratensdin Vien'apana in 4 l. c. la mediadi. Acesta tacs'a se mai primisce numai pana cand numit'a lege va aparã in buletinul imperatesc, ce se va intempla cat mai curund.

= Un proces rar a decurs in Trieste. Ioane Klantschnigg din Carniolia superioara, care petrecuse in Africa centrale 13 ani ca venitoriu de elefanti, fu acusat ca au facut comerciu cu schiavi. Tribunalul l'a recunoscut de vinovat in crim'a de fortia publica, si l'a condamnat la siese luni de inchisore grea. Acusatul apela, si considerand tribunalele supreme cumca negrii gasiti pe nai'a respectivului nu s'au potut dovedã deplin ca ar fi fost schiavi; considerand ca o corespundintia comerciale a respectivului in care se vorbesce despre schiavi e scrisa de un agente al seu african Banal Noca intr'o limba necunoscuta acusatului; considerand vietii lui de mai nainte si serviciile facute misiuni catolice in acele parti, lu eliberara de pedepsa cu finea lunei lui decembrie.

= Din Venetia se scrie ca Maj. Sa. regele Victor Emanuel ar fi impartit orduri capilor comisiunei austriace din diferitele cetati italiene, si asemenea si din partea Austriei se fie primit decoratiuni mai multi generali si ofiieri italianesci den statul major. — In scurt timp comisiunea italiana-austriaca pentru regularea graniticiilor si va incepe lucrarile.

= Sciri personali. D. Vasiliu Alesandri, decerca poetilor romani, petrece in Vien'a, — Il. Sa d. Andr. de Mocioni a plecatu din

Vien'a. — D. avocatul din Furt'a Dr. Joane Ratiu a sositu in Vien'a in 27 decembrie, in 31 diec. avu audiintia la Maistatea Sa Imperatulu in cauza nationale.

= Anecdota despre Beust. Scimu ca Escel. Sa ministulu de esterne d. Beust fu dilele trecuse la Dresda, acolo intrebã. Ioanu regele Sasonici de fostulu seu ministru, ca de cine i place in Viena? Spuse ministrulu pre cati-va in rondu, desclinitu se planse a supra nemtiloru si a diaristiceii loru de la care aude multe neplaceri, si conchise ca-i place de Cehi. Cum, — intrebã regele — cehii nu-ti spunu neplaceri? — Ba nu-i precepu, Maistate! — raspunde ministrulu.

= Redactiunea pentru ortografia. Vendiendu cumca chiaru si cei ce denega existenti'a lui „u“ celu mutu, inca-lu folosescu, deci noi cari n'am denegat'o avemu mai multu dreptu a-lu folosi. O vomu face acest'a de acum'a, considerandu mai multu interesulu de a generalisa ceea ce avemu ori cum, de catu a scrutã cum ar fi mai bine, caici acest'a ne-ar conduce la o multime de desbateri filologice de cari cetitoriloru potã li s'ar urf. De alta parte dedati a pune pre „u“ la fic care eventuu, ni cu greutate a ne desvetia. Vom acceptã dora va sosi curundu comisiunea filologica, la din contra lu vom supune pre „u“ votulu oo. cetitori precum am promis. Pre dd. corespundinti ai nostri cari scriu fora „u“, i rogãmu se se conformecelor'a cu „u“, pentru a usiorã greutãtile corectoriloru caici se vor fi convinsu ca noi am ascultatu fora de partialitate si de o convingere si de alt'a, dar e anevoia a forma exceptiune.

= Rescriptul reg. catra diet'a Ungariet. „Wanderer“ aude ca cam deodatu nu se va trimite rescriptul reg. catra diet'a din Pest'a. Acest'a din cauza ca regimul vre se accepte pertratarile comisiunei de 67, ca tonul ce va domni in aceste pertrataru se-si potã sustienã influenti'a s'a in conceputul rescriptului si asiã cancelari'a de curte asemenea se potã resonã. Alte foi dic ca in cercurile de sus nu se ocupa spiretele nici cat de trimiterea rescriptului catra diet'a numitei tieri, pentru ca acest'a se nu i sã dee de nou ocaziune a se incalcã in desbateri fatale de adrese.

= Victor Emanuel regele Italiei unite dupa cum se aude, a gratulat prin Telegraf Majestatii tale imperatului nostru diu'a de anul nou. Maj. Sa raspunde tot prin telegram, in asemenea sens.

= Den Roman'a. Mari'a Sa Domnitoriu Carol I. in dilele trecute a visitat curtile si tribunalele din Bucuresti. Acest esemplu frumos primã aplaudarea intregii tieri si el nu va intardiã a aduce rezultate bine facãtorie. M. Sa a remas forte nemuliamit de unele curti si tribunale den Capitala unde in contr'a regulamentului desã orele erau naintate audientiele nu se incepusera inca si magistratii nu venisera la posturile lor.

Fie ca esemplu dat de M. Sa. cu atãta nobletia si modestie se potã contribui la vindecarea reului si la indreptarea celor ce abuzãza de puterea si indetoriirile lor — diec „Ref.“

= Inveniune noua. Unu italianu din Trientu, Antoniu Garollo, a inventatu unu felu nou de pusce cu cari la minutu se potã face 15 puscature. Greutatea unei pusce e de 7 1/2 lb., lungimea de 4 urme,

Economia.

Tergul de Viena.

Viena in 5 Ianuar n.

De candu portãmu acesta rubrica, n'am potutu inca observã ca romanii ar fi alergatu la tergulu de Viena, neci chiaru in aceste timpuri, candu produsele in tergulu de aici au unu pretiu forte urcatu, era in provinciile romane sunt efiene in desproporziune.

Caus'a reului o credemu a fi ca producatori romani n'au legature cu negociatori de aici, era insisi nu cerca a se espune unei cale-torie de veri o 24 de oro.

Pentru a delaturã acestu reu, solid'a firma locale romana a dlui B. G. Poppovits, importatoriu si esportatoriu (in Viena, Fleischmarkt Nr. 15.) a binevoitu a-si dá invoie de a se pune in legatura cu producatori romani, promitiendu-ne totodata a ingrigi insusi de acum'a de rubric'a „tergulu de Viena“ in foiã nãstra, observandu in asta privintia constatarile camerei comerciale den locu.

Deci facemu atenti pe producatori, economii romani la acesta ocaziune. Numitulu domnu negociatoriu se potã adresa in limb'a romana, si vor primi raspunsuri erasi in limb'a romana franco.

Prin acest'a economii romani si-vor potã vinde produsele lor cu pretiulu celu mare de Viena, fora ca se fie siliti a veni pana aici.

D. Poppovits, dupa ce va fi avutu o afacere seu doue cu cutare producatoriu si se va fi convinsu despre onestatea lui, se invoiece ca apoi pentru afactiile urmatãrie se antecipe (se dee inca mai nainte de primirea negociului) bani pana la diumetate din sum'a pretiului produselor despre cari se voru tergu.

Dd. economii romani cari intru interesulu lor vor folosi acesta ocaziune candu vor scrie dlui Poppovits, se nu uite a alaturã si must'a (de proba) din negociulu lor, espediendu-o cu post'a.

Sperãm ca producatori romani vor cercã a se pune in legatura, ca fruptulu usteneleloru multe ale lor se aiba pretiulu cuvinciosu, si nu celã ce-lu otareseu speculantiu locali (adese cu amagiri) ai cutarui orasielu.

Publicãmu pretiurile negocielor de frunte, atatu pentru cei ce vor se cumpere, catu si pentru cei ce vreu se venda.

centenariul (marge, marge)

Bumbaculu	Egiptianu	120 fl.
„	Nordamerican middl.	115 „
„	Grecescu	90 „
„	Levantinu 1.	85 „
„	Persianu	75 „
„	Ostindianu Dhollera fair	95 „
„	„	Surate fair 65 „
Canep'a de	Apatin	192 fl. 22 1/4 cr.
„	„	Itali'a, curatite faine 69 fl. 85 fl.
„	„	„ mittf. 55 „ 69 „
„	„	Poloni'a naturala 17 „ 19 „
„	„	„ curatita 22 „ 50 28 1/4
Inulu de	Ungari'a	18 „ 19 „
„	„	Banatu albu 22 „ 23 „
Mierea de	Ungari'a naturala	18 „ 19 „
„	„	Banatu albu 22 „ 23 „
„	„	Ungari'a galbena 19 „ 19 1/2 „
Sementi'a de	trifoiu din Stiria	
„	„	cea rosia curatita 35 1/2 38 „
„	„	„ lucerna italiana 30 „ 32 „
„	„	„ francãscã 42 „ — „
„	„	„ ungarãscã
„	„	curatita 87 „ 33 „
Talp'a	lucrãta (Pfundleder	
„	„	prim.) 32 „ 90 „
„	„	(„ Corametti) 80 „ 82 „
Pelea de	bou, uda cu corne,	
„	„	cea din Poloni'a 20 „ — „
„	„	din Ungari'a 23 „ — „
„	„	„ uscata 52 „ — „
„	„	vãoa „ 48 „ — „
„	„	vitiolu „ „
„	„	fora capetine 125 „
„	„	cu capetine 112 „
„	„	din Poloni'a 84 „ — „
Cleiu	pentru templari celu negru	14 fl.
„	„	„ celu brunetu 17 „
„	„	„ celu galbenu 19 „
Oleulu	de inu	35 „ — „
„	„	rapitia (rafinatu) 28 „ 29 „
„	„	terpentinu galitãnu 15 „ — „
„	„	rusesou 14 „ — „
„	„	austriacu 20 „ — „
Colofoniu.		7 „ 50 8 „ 75
Smõl'a	negra	5 „ — „ — „
Unsõrea	de cenusia din Iliri'a	18 1/2 „ — „ — „
„	„	„ Ungaria (alba) 15 1/2
„	„	„ (albastra 13 3/4
Rapiti'a	din Banatu, metiulu austriacu	6 1/4
Perulu	de capra din Roman'a	26 fl.
Lan'a	de õie, cea de ierna	90 „ 105 „ —
„	„	„ vera 100 „ 110 „ —
„	„	mielu 100 „ 200 „ —
„	„	õie din Transilvani'a 120 „ — „ —
„	„	„ Brail'a, Jalomiti'a 94 „ 95 „ —
„	„	„ Roman'a mare 88 „ 90 „ —
„	„	„ mica 78 „ 82 „ —
„	„	tabaci (Gärber) din Roman'a 75 „ — „ —
„	„	õie din Banatu, cea comuna, grõsa 60 „ — 62 —
„	„	õie din Banatu tigai'a 80 „ — 82 —
„	„	vera din Besarabi'a 60 „ — — —
Unsõrea	de porcu	35 „ — — —
Slanin'a	afumata	37 „ — — —
Cer'a	din Banatu si din Ungari'a, cea galbena	122 „ — — —
„	„	cea nalbita 145 „ — — —

Prunele uscate, din 1865	24 „ — — —
Zaharulu Raffinade	32 „ — 33 —
„	Melis 30 „ — 31 —
„	Lampen 29 „ — 29 1/2 —

Chichind'a-Mare, 2 jan. 1867.

Avend lipsa a cercetã piatiul de septemana din acest orasiu, voiesc din cand in cand a ve referã cate ceva despre el. — Frigul celu mare ce durã pana acum'a incetã de odatu si fu inlocat de o caldura, in cat desghiatiandu-se pardosel'a naturala, abie mai afli cai cari pot trage dupa sine cato o tovara de bucate. Si pana acum nu se vedeau pre multe de ele in acest piatiu dar acum sunt si mai putiene. Prin acesta impregiurã castigara vendiatorii graului, caici pretiul lui se urcã pana la cea mai nalta culme a pretiului seu. Cucurudiul insei avend mai putieni cercatori, suferã putintica scadere. Ordiul si ovesul sunt bine cantate, si sustien pretiurile. — Pretiurile: grãu 88/89 fl. cu 6.45—6.50; cucurudiul 83/84 fl. cu 3.25—30; ovesul 45—46 fl. 2.15—25 de metiu. Pr.

Responsuri.

Dlul P. P. in Com. si dlul A. P. la Bo.: De atari cestii nu vom ocupa mai tardiu, pre atunci Vi cerem spriutul. De present, precum Va convingeti, sunt altele ce nu pot fi amanate.

Un corespundinte comerciale roman, ru-

tinat, si esserciat deplin in tote afacerile comerciale, — gasesce aplicare statornica, avend a lucrã mai mult in limb'a romana, in o casa comerciale din Viena. Ofertele franco cu adros'a; A. II. nr. 15 poste restante. Wien. (2—4.)

Concurs.

Pentru ocuparea postulu invetiatoresc pre II. Clasa elementara din Opidul Lipovei pana la 10. Ianuaru 1867. in indatinatul mod.

Cu acest post e impreunat un salariu anual de 262 fl. 50 cr. v. a. 1 1/3 juger fenatiu, 30. meti de grãu, 14. orgii de lemne, si cortel liber.

Doritorii de a ocupa acest post invetiatoresc sunt indreptati recursurile lor cuvintios provideute, si adresate catra Venerabilul Consistoriu Aradan, a le indreptã catra subscrisul la Lipova.

Lipova, in 10 decembrie st. v. 1866.

Joane Tieranu, protopop.

Cursurile din 4 Jan. 1867. n. ser'a.

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marc.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 6% in val. austr.	53-50	63-60
„ contributivnal.	89-90	90-10
„ noue in argint.	87-—	87-25
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	78-80	79-—
Cele nationali cu 5% (Jan.) ..	67-40	67-50
„ metalice cu 5% ..	58-—	58-10
„ „ malu-nov.	61-40	61-60
„ „ 4 1/2% ..	50-25	50-75
„ „ 4% ..	44-50	45-—
„ „ 3% ..	33-75	34-25
Efekte de loteria:		
Sortile de stat din 1864 ..	74-40	74-60
„ „ 1860 1/2 in cele intregu ..	83-40	83-60
„ „ „ 1/3 separata ..	89-95	91-25
„ „ 4% din 1854 ..	75-20	75-50
„ „ din 1839, 1/3 ..	135-50	136-—
„ bancel de credit ..	126-25	126-75
„ societ. vapor. dunarene cu 4% ..	83-—	84-—
„ imprum. princp. Eszterhazy a 40 fl. ..	—	—
„ „ „ Salm ..	29-75	30-25
„ „ cont. Palffy ..	22-—	23-—
„ „ princ. Clary ..	25-—	26-—
„ „ princ. St. Genois ..	23-50	24-—
„ „ princ. Windischgrätz a 20 ..	16-—	17-—
„ „ cont. Waldstein ..	20-75	21-25
„ „ „ Keglevich ..	12-—	13-—
Oblegatiuni dessaroinãtoare de pament:		
Cele din Ungaria ..	60-25	69-75
„ Banatul tem.	67-50	68-—
„ Bucovina ..	64-50	65-—
„ Transilvania ..	64-75	65-—
Actiuni:		
A bancel nationali ..	720-—	721-—
„ de credit ..	155-60	155-80
„ „ scont ..	608-—	610-—
„ „ anglo-austriace ..	84-75	85-25
A societatei vapor. dunar.	472-—	473-—
„ „ „ Lloydulu ..	173-—	175-—
A drumulu ferat de nord ..	158-—	156-20
„ „ „ stat ..	205-90	206-10
„ „ „ apus (Elisabeth) ..	132-25	132-75
„ „ „ sud ..	200-75	201-25
„ „ „ langa Tisa ..	147-—	147-—
„ „ „ Lemberg-Czernowitz ..	180-50	181-—
Bani:		
Galbenii imperatesci ..	6-20	6-21
Napoleon'd'ori ..	10-49	10-51
Friedrichsd'ori ..	11-—	11-10
Suveranii engl.	13-15	13-25
Imperialii rusesci ..	10-70	10-75
Argintulu ..	130-—	130-25